

Szerkesztőség:

Rimaszombatban, Pokorágyi-
uteza 1. szám. Ide intézendő
a lap szellemi részét érdeklő
minden közlemény és levelezés.

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona
Fél évre . . . 4 korona
Negyedévre . . . 2 korona.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINTEGYSZER: VASÁRNAP. Felelős szerkesztő: **KOMROMY ISTVÁN.****Kiadó-hivatal:**

Rimaszombat, Pokorágyi-uteza
1. sz. alatt a könyvnyomdában.
Ide intézendők a kiadóhivatalt
illető előfizetés, hirdetésny,
nyilttér és egyéb felszólalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitsor tér-
fogata . . . . . 15 fillér.
Többszöri hirdetésnél árked-
vezmény.

Nyilttér:

Egy sor . . . . . 50 fillér.

Élet elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legzélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhető. — Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.

Az iskolaév elején.

Két hónapja múlt már annak, hogy iskoláink ajtai bezáródtak és tanulóink elhagyták városunkat, hogy az egy év fáradságait a csendes szülői otthonban kipihenjék. Boldog pillanatok voltak ezek különösen azoknak, kik jó iskolai bizonyítvánnyal távoztak haza, s még nagyobb volt boldogságuk ezek szüleinek, hogy nem hiába neveltetik életük gyümölcsét.

Ellenben keserves volt azon tanulóknak, kik hiába töltöttek egy évet drága pénzen az iskolában, s tanáraik, tanítóik hiába pazarolták rájuk az időt és fáradságot. — Hát hiába, bele kell nyugodni ebbe is.

Lehet, hogy az a hanyag diák, ki még a múlt évben rosszul tanult, komolyan meggondolta élethivatását, megfogadta szülei tanácsát és serkentéseit, s ez évben már jól fog tanulni.

Rendesen előítéletesek vagyunk, de azért sokszor csalódnak. Könnyen fordul a jó roszra és viszont. Így van ez az ember életében is. Ma még becsületes és holnap már véletlen kényszerítő körülmény, vagy erkölcsi nyomás folytán lesz az ember gazemberré. Vagy ellenkezőleg, egy véletlen ballépés folytán, egy lelki megrázkodás következtében egy pillanat alatt változik át a gazember becsületes emberré és az államnak hasznos polgárává.

Az életben számtalan példát találunk erre, ha nem is nagyon keressük. Az embernek lényében, lelkében van az ingatagság és könnyelműség, mely életében oly fontos szerepet játszik és irányítja cselekvéseit.

Itéletünk tehát mindig méltányos legyen a körülményekhez és arra törekedjünk, hogy büntessünk ugyan, de e mellett mint azt a modern jogtudósok is hangoztatják: javítsunk.

Ha rosz jegyet kapott diákunk és megbukott, ne vágjuk el mindjárt előtte az életpálya fonálát; hanem igyekezzünk a házagokban ügye-

sen jó tanácsokkal áltatni, s lehet, hogy még egy igen derék, komoly embert nevelhetünk belőle.

És hol találjuk meg ennek a nyitját, a rúgoját?

Elsősorban ismerjük meg a gyenge gyermeknek lelkületét, gondolkodását, vessük latba a körülményeket és azután igyekezzünk nevelni, tanítani.

Sokat vitatkoztak már ezen a pedagógusok és szülők, vajjon a gyermeket nevelni, tanítani, vagy pedig nevelni és ezzel egyidejűleg tanítani kell-e? Tisztelet tanáraimnak és tanítóinknak, mert rendszerökkel, illetve nevelési és tanítási módszerökkel, mint azt halljuk, meg vannak elégedve. De megengedik, ha a szülőkkel tartunk és azt állítjuk, hogy elsősorban a nevelés, különösen a vallás-erkölcsi nevelés, a helyes gyermeknevelésnek az alapja és csak azután jöjjön a tanítás.

Ha a gyermek tanítójában elsősorban nevelőjét, ki szüleit helyettesíti, látja és ismeri meg, akkor föltétlenül, mint legjobb barátjához a legnagyobb bizalommal fog viselkedni és nincs reá eset, hogy az a gyermek hazudni merjen.

A tanító tehát ekkor megtalálta a nevelés nemes probakövet, a melyen aztán biztosan építhet, s ha véletlenül egy téglát félre helyezett, a gyermek őszinteségétől, tanítója iránti büszke bizalomtól indítva, jelentkezni fog es hibáit, gyengeségeit is őszintén fogja bevallani.

Ellenben, ha a gyermekben bizalmatlanságot keltünk fel, s tanítójában nem nevelőjét, szüleinek bizalmas jóakarát helyettesít látja: hazugságokkal fog minden esetben — különösen a lusta fiú — kitértőt keresni, a mely az elfásulás, nem banomság és zülles útjára fogja a tanulót vezetni.

Sokszor és sok helyen, különösen a népes iskolákban arra hivatkoznak a tanárok és tanítók, hogy a gyermekek nagyszáma mellett nem jut idejük a nevelésre, csak pusztán a tanításra;

mert külön-külön minden gyermekkel nem foglalkozhatnak. Erre egyszerűen az a megjegyzésünk, hogy ez nem így van, mert vannak túlszűfolt iskolák, s kitűnően nevelnek és tanítanak, ennek okát pedig abban találjuk, hogy a tanár vagy tanító teljes szigorral és tekintélyével ugyan, de mindenkor bizalommal foglalkozik még iskolán kívül is diákjával, sőt ha benne tisztességet, önértéket, ambíciót lát, oly dolgokat is megenged neki, a mi talán az iskolai szigorú törvények szerint meg nem engedhető.

Például szolgáljon, hogy vannak ifjak, kik az egyik iskolában teljesen elzüllettek, tanulmányaikkal megakadtak, s egy másik iskolában, a mi erősebb, szigorubb és többet kívánnak az ifjutól, egészen jó tanuló lesz belőle. — És miért? mert akadt egy professor, ki felismerte a diák fogyatkozását és hibáját — czélul tűzte ki a különben jó felfogású, de erkölcsileg kissé megingott ifju megjavítását, nevelését.

Tanulóinkról, illetve ifjainkról nem sokat beszélhetünk, mert hiszen az ő nevelésök és tanításuk a tanárok és tanítók kezébe van bízva. Az ő haladásuknak, magatartásuknak és műveltségüknek tehát olyannak kell lenni, mint a hogyan vezetik őket.

Az iskolában is katonai regulának kell lenni, hol a sorban mindenki egyforma föltétlen engedelmesség és bizalom a felebbvalóval szemben, ki aztán mindenért felelős. — A mely tanuló pedig ettől eltér, vagy nem hajlik, az iskolai törvény teljes szigorát kell alkalmazni, különben megbomlik a szilaj és féktelen kis sereg egysége. Épen ily eljárást kell követni, azzal is, kinek nincsen tehetsége és nem vádik foga a tudományokhoz. Még ideje korán meg kell vele szakítani az iskolát, hogy más pályára menjen fiatal korában, különben proletár, félig képzett ember lesz belőle. Számtalan tisztességes és jövedelmező iparos pálya áll az ifju előtt, a melyen sokkal boldogabb lehet, mint a telített tudományos pá-

— Pedig, higye el, Clarisse, Ádor igazán nem érdemli meg, hogy kegyed ennyire ragaszkodjék hitvesi kötelességéhez. Minden kétséget kizáró bizonyítékok állanak rendelkezésemre, hogy ő esküdjük után is, kisebb mértékben ugyan, azt a csélesap, ledér életet folytatja, melyet legénykorában megszokott.

— Az mindegy! A férfiaknak sok minden szabad és elkövethetnek olyan dolgokat is, melyeket egy nő meg nem tehet. A fő azonban az, hogy Pista mégis csak engem szeret igazán s ezért elnézem, ha a házasi életen kívül is keres néha néha szórakozást, hiszen férfi. Maguk pedig, férfiak, roppantul állhatatlan és ingatag népség! (Remélem, nem tagadja!) Elunják magukat a családjuk körében, ha az még oly szívesen látja is otthon, és idegenben keresnek némi változatosságot, legtöbbszörre készpénzfizetés ellenében, cassasconto nélkül.

— De Clarisse! . . .

— Hagyja csak máskorra a megbotránkozást, barátom! Ez egyszer nagy kedvem támadt könyörtelenül a szemébe vágni a férfiakról alkotott véleményemet és igazán örülök, hogy ily bizalmasan, zavartalanul beszélhetünk, mert legalább megtudja, miként gondolkodom maguk felől! . . . A férfiak minket szólnak le, hogy így, meg úgy, csalják, bűnre hajlók a nők; pedig, tudja meg, egyedül maguk az okai, ha az én nemembeliék közül egyik-másik tényleg elbukik. De nem mindegyik, amint az urak mondják! A legtöbb átérzi, tudja, mit szabad megtennie, mit nem és ezért visszautasít minden oly közeledést, mely őt a lejtőre sodorhatná. Mert az első szeretőt követi a második, harmadik, századik . . . Látja, barátom, ha egyéb sem volna, a mi engem a ballépéstől visszatartson, ez az egy már önmagában véve is elegendő lenne. Azért mondjon le arról a szándékról, hogy szívet meghódítsa. „Bab el makful!“ — a kapu be van zárva! — és maga hiába kopogtat rajta, meg nem nyílik. A gazda otthon van és kisebb gondja is nagyobb annál, hogy rablót fogadjon a házába . . .

— Elvesztettem a játszmat, Clarisse . . . Bocsásson meg, ha megbántottam volna, és fogadjon vissza barátjának!

— Ezt megtehetem, Balázs, de aztán szót se töb-

TÁRCZA.

Csillagsugaras éjszakán.

Csillagsugaras éjszakán
Kitárva ablakom. —
Virrasztok ébren, egyedül
Az éjet hallgatom. —

Csendes az éj, csendes nyugodt,
Halk fuvalom se' kél. —
Néma nyugalmát hallgatag
Ajkam zavarni fél. —

Hallgatagon merengek el. —
Kéj — gyönyör áthatott
Ábrándozom, gyönyörködöm,
Szívom az illatot —

Mi tárt — kitárt ablakomon
Suhánva lebben át:
Az ébredő — az álmodó
Virágok illatát. —

Mig lelkök lelkem ihleté,
Szeliiden áthata . . .
Hisz' a virágok lelke a
Virágok illata. —

Fény, árny, ölel, vesz, fog körül.
Álom, sejtés, való.
Kéjjel merülök bennök el —
Fényben, árnyban be jó!

Fölöttem fény sugaras ég. —
Körülelem csendes éj. —
Álmod hozó; — ez álmom ah
Mi édes! és mi mély!

Távol, a messze láthatár
Nyílt peremén, ahol

Szemet csalón az ég a föld —
Fölé borul, hajol.

Ki egy-egy fényes szikra gyul
Hasítja az eget. —
Töri át a messze sötét —
Borongó felleget. —

Távol vihar villáma az,
Távol kelő vihar. —
Amig idáig érne; tán
El is pihen, kihál. —

Pihenj, pihenj, távol vihar!
Kik félve reszketünk
Jöttödre hagyj a csendes éjt
Zavartalan nekünk!

Csillagsugaras kék eget! . .
Az álmodó virág —
Ábrándos szív, zavartalan
Hadd álmodjon tovább!

Borsody Béla.

Négyszemközt.

Irta: VARIUS.

— Clarisse, hát soha sem fog már meghallgatni?
— Olyan értelemben, mint maga gondolja, barátom, nem!

— Kegyetlen!

— En? Miért? . . . Talán, mert nem akarom tudomásul venni lángoló szerelmi vallomásait és hű maradvok az uramhoz?

— Igen, azért! . . . Ezerszer elmondtam, számtalanszor bebizonyítottam, hogy igazán, szívből szeretem, és kegyed mégis hideg marad irántam, mint egy jéghegy. Hát nincs szíve?

— Sőt nagyon is van, csak hogy már el van foglalva s így hiábavaló minden kísérlete, hogy maga legyen a birtokosa. En hűséget esküdtem a férjemnek és megtartom fogadalmaimat!

lyán. — Erre is példa az élet. Hány ember áldja professorát, ki még ideje korán elbukta, s kénytelen lévén az iparos pályára menni, ma nem cserél senkivel.

Még a leány nevelésről kellett volna szólnunk, de ez már nehezebb kérdés, s ehhez nem merünk véleményeket fűzni, mert sok érdekösszeütközést találunk, s ez még gyermek korában vájudik. De sok tekintetben hasonló irányelveket kell követni, mint a fiugyermek nevelésénél. — Itt azonban egyet nem mellőzhetünk. A tanárok és tanítónők arra törekedjenek, hogy minél később tudja meg a leány azt, hogy ő „leány”. — És míg iskolai éveit tartanak, minél kevesebbet legyen a leánygyermek odahaza. Ezért jó az intézeti és zárdai nevelés. A hol pedig ez nem lehet, tanórákon kívül is minél többet sétával, társasjátékkal stb. töltse a leánygyermek idejét tanítónői vagy tanárai felügyelete alatt.

Most tehát, midőn a nyári szünet után városunk ismét megnépesedett, megelevenedett: kívánunk a szülőknek teljes megnyugvást, kik gyermekeiket jó kezekre bízták, a tanulóknak engedelmséget, törekvést és szorgalmat, tanáraink és tanítóinknak pedig e nehéz pályán sok türelmet és megelégedést.

A költő kegyelete.

A radnóti kis temetőben évek óta nyugosza csendes, örök álmát a falu jeles szülöttének, a mi büszkeségünknek: Pósa Lajosnak édes anyja, ki életében páratlanul gondos szeretettel csüggött az ő jó fián, lelke mélyéből örvendezett az országos híró költő sikerein, minden lépését a melegen érző anyai szív szorongásával és aggodásával kísérte. . . . A halás, hűségesen szerető fiú és kedves, gyöngéd hitvese pedig odaadó gondossággal, önfeláldozó készséggel ápolták a jóságos anyát, lesték minden szavát és sietve teljesítették minden kívánságát s mióta a nemes lelkű nagyszony szemét lehunytá, emlékéit kegyelettel őrzik, sírját virágos kertté varázsolják, gyászünneppé avatják minden évben a fordulót, s a gyermeki kegyelet oltárán úgy áldoznak — mint senki széles e hazában . . .

Folyó hó 2-án volt ez idén a kegyeletes ünnepély, melyen Radnót község apraja-nagyja résztvett, s a virágokkal elhalmozott sírhant körül ünnepelőben gyülekezve lélekemelő, megható módon adtak kifejezést a szívükben élő emlékezésnek az elhunyt iránt s meleg szeretetüknek az élő s ez országban minden adott alkalommal méltán ünnepelt — ékesszavu költő és családja iránt.

Az ünnepélyt a radnóti dalárda szép éneke nyitotta meg, mire *nógrádi Papp Dzsó*, a jeles költő olvasta fel a következő szép alkalmi beszédét:

Édes jó Néném!

Megboldogult nemes Nagyszony!

Kegyelméd is itt nyugszik immár, megtért az anyaföldbe melyet úgy szeretett életében. Nem látja tavasszal a természet ébredését, ágak rügyezését, bimbók pattanását. Nem jár a hullámos kalászközött, a kék buzavirág, a piros pipacs másra mosolyog. Nem hallgatja a pacsirta fennszárnyaló dalát, a pitypalaty vidám énekét. S ha hull a levél és hervad a rózsza, nem néz könnyes szemmel, a távozó fecske gölya után

bet a szerelemről, mert megharagszom! . . . Szent a béke, itt a kezem rá!

*

— Haragszik még rám, Clarisse?

— Miért?

— Hát nem emlékszik már? . . . Multkori merészségemért!

— Hja, ugy! . . . Ugyan barátom, talán csak nem gondolja, hogy ilyen csekélységek mélyebb nyomot hagynának a lelkemben? Elfelejtettem, azzal vége! . . . Most újra kegyeimben van, de figyelmeztetem, hogy az elérhető máris elérte; ha tehát még tovább is akarja haladni, utja legfőbb lefelé vezetne.

— És fölfelé igazán egyetlen lépést sem tehetek többé?

— Nem Balázs! . . . Hanem valami mást mondok magának. Van nekem egy árva unokahugom, kedves, művelt leány; vegye el feleségül s majd meglátja, az ő szerelme kárpótolni fogja magát azért a visszautasításért, melyben nálam részestül.

— Hova gondol, édes barátnóm? . . . Kegyedet helyettesítse valaki a szívemben? . . . Ah, igazán nem vártam, hogy ilyesmit tételezzem föl rólam! En csak egy nőt szeretek s ez kegyed, jól tudhatja, és ne is várja, ne is higgye, hogy valaha mást valljak ideálomul!

— Ne pózoljon, barátom! Higgye el, nagyon rosszul áll magának! . . . Inkább tegye meg nekem azt a szívességet, hogy holnaputáni jauromon megjelenjen; ott majd bemutatom magát az én kis unokahugomnak és, remélem, kellemesen fog meglepődni. . . . Nos, eljön? Számíthatok magára?

— Föltétlenül, Clarisse, de ne gondolja, hogy kedves rokonának látása vonz oda; egyedül a kegyed bűvös két szeme, igéző arca . . .

— Elég már a békéből, Balázs! . . . Hát mindenestre elvárom. Isten veled!

— Csókolom a kezeit!

*

— No, látta? Beszélte vele?

— Igen!

Üres a kis ház, szállt a lelke, nem pereg a rokka, hallgat a szátva, árva hever a bot a sarokban, melyre öreg napjaiban támaszkodott, a tulipános láda, a „tavasz édes álma”, „ifjúságát emléke”, „menyasszonyi ruhájának ringató dajkája” Szép csendes estéken nem ül ki a padra, gondviselő szeretét, aggódo lelke ezer sóhaját nem küldi el onnét kő fiához!

„Feljő még aap is arany sugárral,

A hold is felszik ezüst fákláival,

Nap nappal, ld éjjel

Nekem már n jó fel!

Elvagyok teme örök éjszakával!”

Nemes nagyszony! A kegyelméd élete szép volt. Hivatását gyönyörűen töltötte be. A kegyelméd sírja fölött nem sötétlik az „ők lemondás szomorú jeliséje” a „lasciate ogni speranza” emléke él tovább is, fehéren, tisztán, ragyogóan, mi hajnali harmat a rózsán s bár „hullatja levelét az idvén fája” a magyar irodalom virágos kertjének dalosmadarai eljönnek minden évben, hogy szeretetük adóját adják e sírnál.

Ó te szent esodavó anyai szeretet! Mily nagy a te erőd, a te hatalmad! Megtérkezed a kitörő szenvedélyt, megszüntetted a harag, megsemmisítetted a boszút: Coriolan, Veturia szavára eled a sérelmet s nem megy hazája ellen, a Grachus anyja csillag betűkkel írta nevé a történelembe s Slágyi Erzsébet örök dicsősége a magyar nemzetnek!

Ők legendákban, történelem lapjain élnek tovább, kegyelméd a fia szívébe, arany szívnek dalaiban!

Mily harmónia any és fiu közt! Alig találunk erre példát! Az anyja élete utolsó állomásáig, fiáért aggodik, a fuvó szelőlés védi, szeretné örökké maga mellett, nem kívánja atapsot, az ünneplést, a csendes családi boldogságot minden dicsőségnél többre becsüli. Hányszor sóhajta:

„Hírre idománra

Jaj, mink is vágytál!”

S hívja haza az kéz virágos kis faluba, az ő egyszerű otthonába, hol nincs „puha szőnyeg” s nincs „Selyem ág”, de a maga fosztásából készült párnán edesebb lesz fiának az álm!

A költő is rajongó szeretettel viseltetik édes anyja iránt. Az élet nehéz perceiben, a remények romjain, a kétségbeesés sötét éjjelén, édes anyja simítja el homlokáról a gondok felhőit:

„Valaki mintla átölelné

Mikor roskadzom

S csókjaival e-el borítaná

Tűzben égő, borongó homlokom!”

A titáni harez e meddő dejében csak egy szomorítja el, hogy nem lehet édes anyja támogatója, s busan énekl:

„Öregséged hű gyámola

Nem lehetek én már soha!”

Hanem aztán, mikor a hir szárnyára veszi és viszi szét az egész országban, ünneplik, dicsőítik, kalapot emelnek előtte, verseit szavalják, dalait zeugik s büszke rá a kunyhó, a palota, siet annak a szelid jó öreg asszonynak letörölni a könnyeit, s boldog megelégedéssel szól hozzá:

„Ugy-e hogy szép édes anyám?”

Ugy-e jó, hogy költő lettem?”

Nemes nagyszony! Itt állunk sírja göröngyén, érezzük lelke szárnyasuhintását s meghajlunk előtte. Ez a lélek, az a varázslatos erő, mely annyi sok szép dalnak adott szárnyat, az a forrás, mely kifogyhatatlan alkotásra buzdítja a költőt. Azt mondják, csillagok csak fent ragyognak, nem igaz, ragyognak csillagok a föld alól is: az ilyen anyák azok a csillagok, a kik melengető fényüket, áldásos sugaraikat, a siron tul, a föld alul is éreztetik s beszórják észrevétlenül, virágokkal a mi élet-utunkat! — Boldogok a kikre ilyen csillagok ragyognak!

A nagyhatású beszéd befejeztével újra a dalárda énekel, mire *Bodon Balázs* radnóti gazda szólalt meg s következő nagy figyelemmel hallgatott beszédét mondotta:

— Es mit szól hozzá?

— Kedves, szép leány, jól tánczol, van izlése, műveltsége, de meg sem közelítheti kegyedet, Clarisse.

— Ejh, maga igazán unalmas kezd lenni! épen olyan, mint a verkli, mely egyetlen darabot játszik: folyton egy dologról beszél. Pedig megmondtam, hogy hiába minden; én nem kapitulálok! . . . Ha még sokáig így folytatja, egy szép napon bizony kiadom az utját!

— De hát tehetek én róla, hogy a szívem nem tud más iránt szerelemre lobbanni?

— Azt nem mondom. De maga férfi, tehát az erősebb nem tagja, s mint ilyennek, nem sérti az önértetét, a hiuságát, hogy *gyöngye asszony* létemre szánozkodni vagyok kénytelen magán? Nem tud uralkodni a szívén s ahelyett, hogy itt előttem adja a lovagorbelti troubadourt, máshova fordulni, hol talán boldogság vár magára? . . . Mutassa meg, hogy nem csak a neve férfi, hanem valóban, egész mivoltában az és ne fusson szégyenszemre tovább egy oly szekér után, mely magát ugysem veszi föl soha!

— Min tündök?

— Csak arra gondoltam, nem volna-e jó meghalni ezek után, miket itt hallottam s melyekből megértettem, hogy egy szikrányi remélni valóm sincs többé. . . .

— Jaj maga csacsi! Hát el tudná dobni magától az életet egy asszony miatt? Igazán nem érdemes, higgyen nekem. Gombház, ha leszakad, lesz más! . . . No, ne vágjon olyan kétségbeesett arcot, mert mindjárt itt hagyom. Nyujtsa inkább a karját és vezessen a többiekhez; engem háziasszonyi teendőim várnak, magát pedig . . . kimondjam?

— Minek?

— Ejh, udvariatlan! . . . Most már viszem, akár tetszik, akár nem, mert Katus unatkozni fog. Jöjjön.

*

— Édes barátnóm, egy kéréssem volna . . .

— Hallom.

— . . . de hamarjában azt se tudom, hol kezdjem.

— Csak a legelején! Ugy legalább minden sorra kerü . . .

Porladó Asszonynéném!

Egy szívvel, egy lélekkel gyültünk össze e sírhalm körül, kertünknek legszebb virágait koszorukba kötöttük és sírhantodra helyeztük, a mely koszorúnak minden egyes virága egy gondos anyáról és egy jóságos öreg asszonnyól beszél és ezen jóságáért falunknak minden egyes tagja szeretetben és tiszteletben részesítette.

A szeretet, hűség megmaradnak; bár a szív megtörik, kihül.

Es ezen csoport közt itt állanak sírod előtt a te szeretteid, elhagyva a messze távot, országunknak fővárosát, a szeretet ide hozta őket a megsiratott édes anya nyugvó porához közel. Itt áll sírod előtt egyetlen fiad is, akiért oly sokat aggódtál, oly sokat is sírtál, de a remény sem hagyott el és reményed nem szegényült meg, mert fiadban az egész világnak vezérszilaga született.

Pedig már-már sokszor a reményt vesztett édes anyák sorába képzeltem magad, de ismét megvizsgáltad-tál, ha sorait elolvastad, hogy:

„Nem halok meg addig jó anyám, ne féljen,

Míg koszorut nem nyer, annyi napom, éjem.”

Megérted hát azt is; láttad fiad megkoszorúzva, a melyet a nagy világ tűzött homlokára az igaz szeretetnek drága gyöngyeiből; megérted, hogy oldala mellett láttad azt az anygali teremést, a ki téged is oly hiven ápolt és így boldog anya lettél, nyugodtan haltál meg, nyugodtan pihenheted síri álmodat, mert a fiui szeretet még haló porodat is áldja.

Isten veled! Isten veled!

A végső szavak elhangzása után ismét a dalárda énekel, majd *Molnár József*, ügyvédi karunk kiváló tagja, — a költő volt iskolatársa — az ő megszokott ékes-szólásával következő leundulates, szép beszédet mondta:

Tisztelt ünneplő közönség!

Keresetlen, egyszerű szavakkal egy életképet óhajtok emlékezetbe idézni, melynek hatása áldás azoknak, kik az emberiség szebb jövőjébe vett hitükben ingadoznak, s világító sugár a tévelygőnek, a ki a jelenkor magán és közéletének sivar eseményei között irányt vesztve bolyong, s nem találja többé meg az utat ahhoz a forráshoz, melyből a megelégedésnek, s az élet nemesebb örömeinek cseppjei buznognak elő.

Lelkiismeretem, tudásom itélete szerint minden szépnek, jónak az emberi életben, magának az erkölcsi világrendnek is legerősebb, legbiztosabb alapja a családi élet tisztasága, bensősége; a szülők és gyermekek közötti szeretetteljes jó viszony.

Hivatott kitünőségek észben, képzeletben sokszor irtak már csodás szép dolgokat az anyai szeretetről, a képzelet, a tudás hatalmas ereje egy-egy szívet megkapó festői részlettel sokszor ejtett már csodálkozásba mindnyájunkat, mégis egészen új, szokatlan kép az, a melyet szemünk Radnót nemes község sírhalmi között most keresnek, egy jóságos anyát hív meleg rokonszenv, meleg szeretet az emlékezetbe vissza, néhai Posa Antal-nét, a kinél a szívézelem igaz gyöngyeit, s a lelki nemességét nem emelte társadalmi magas polcz, nem hirdette csillogó külsőség, de ezek hiánya nem is szorította háttérbe soha; látunk egy szerető jó fiut, akinek fején a közlekedés elismerés virágai mellett ott ragyog már a hivatott nagy költők osztályrészt tevő bábérkoszoru, s aki az őt körülvevő csillogást elhozza mind egy igénytelen sírhalmhoz, — édes anyja emlékéhez, — bizonyosságot téve arról, hogy a kettőjüket összetartó szeretet erősebb a halálnál — erős annyira, hogy abból a sírok éjszakájában soha ki nem alvó fény gyulad, hirdelve az alkotó természet örök törvényét, a szülők, gyermekek, az anya és fiu egymás iránti szeretetének kimeríthetlenségét — nagy értékét — melyet az ő költészete szívet megkapó melegséggel karol s hord a lelkebe, a szívebe széjjel, mint aranytermő patak a csillogó érzeszemeket, mindaddig, míg ez a szeretet általánossá s a nemzet közkinésévé válik.

Es hogy ez úgy lesz, azon tény mellett talán az én tanubizonyosságom hivatottabb, értékeesebb a közönsé-

— Hát . . . multkori beszélgetésünkből kifolyólag próbára tettem a szívemet, valjon letudna e kegyedről mondani.

— És van valami eredmény?

— Van, hál' Istennek? Egyedül ugyan nem tudtam volna vele boldogulni, de szerencsére hatalmas segítóm akadt.

— Nem a Katus?

— Eltalálta! . . . És most már bevallom, hogy ezt az édes kis lányt eleinte nagyon rosszul ítéltem meg és, ha megharagszik is érte, Clarisse, bizony csak ki-mondom, hogy nagyon meg is szerettem, mikor közlebről megismertem.

— Bravo!

— Komolyabban foglalkozván vele, azt a meggyőződést szereztem, hogy Katicza az, ki engem a világ legboldogabb emberévé tehetne, ha akarná, s kit én is teljes erőmből boldoggá igyekeznék tenni. Magammal eszerint tisztában vagyok, csak azt nem tudom, hogy Katus mikép érez irántam, s ezért kérem, édes Clarisse, legyen nála szószólóm.

— Szükségtelen!

— Hogy-hogy?

— Hát csak úgy, hogy hugocskámat maga már régen meghódította, — amint ő ezt a minap nekem megvallotta, — és ha tetszik, néhány hét alatt boldog férj lehet.

— Igazán?!

— Persze, hogy igazán! . . . Talán csak nem gondolja, hogy jövendőbeli sógoromat, — igaz, hogy csak másodágról lesz az, — lóvá akarnám tenni.

— Drága barátnóm, mivel háláljam meg ezt kegyednek? . . . Mert, ha tényleg így áll a dolog, az csak a kegyed érdeme.

— Ne beszéljünk itt halálról, Balázs! Szeresse majd a feleségét úgy, s mint az magát szereti, és egy kicsit a — sógornőjét is; ezzel aztán megtette a maga kötelességét! . . . De jöjjön, Katus itt van a mellékszobában, beszéljen vele.

gesnél, fél század alatt magán- és közügyek munkálása mellett, egyes sikereknél az én jóakaratom és tudásomnak is akadt szerepe. — s mindannak, — a mit Isten jóssága elérnem engedett, alapja nálam is az a kibeszélhetetlen nagy szeretet, mely régen elhunyt és egyszerű sorban élt édes anyám emlékével összeköt engem ma is, az ő gondolkodásából örököltem az erkölcsi és vallásos érzületet, ez pedig minden jónak alapja.

Az a nemzet, melynek fiait a szülei hajlékhoz, a szülőkhöz, az édes anyához a Pósa Lajos által megörökölt szeretet csatolja — örök életű lesz — a közös édes anya, a haza az ilyen gyermekek munkájával vész ellen megvédeve, — felvirágozathoz juttatva lesz, — legyen azért a most e helyen megünnepelt anyai és gyermeki szeretet ténye, emléke a mi édes hazánk földén örök életű!!!

A kegyeletes, lélekemelő ünnepély egy része a mely benyomást keltő beszédek után a temetőben véget ért s a vendégeket és falubelieket a költő és szeretetreméltó felesége meghívták barátságos vacsorára. Ennek folyamán a jelen voltak megismerhették a költőt és családját jellemző páratlan vendégszeretetet, a lekötőkedvességet és figyelmet, melylyel a körökben tartózkodást igazán élvezetessé és feledhetlenné tudják tenni. Öröm is azt nézni, mily határtalan szeretettel, méltó tisztelettel és ragaszkodással viseltetik a falu és környéke fiatalja és örege a költő és családjá iránt, kik az ő kedves kis tusculanumukban pihenik ki a zajos fővárosi élet nyugtalanító fáradsalmait.

Városi közgyűlés.

Rimaszombat város képviselőtestülete folyó hó 6-án Dr. Kovács László polgármester elnökelete alatt közgyűlést tartott, melyen a tisztviselőknél kívül jelen voltak: Baksay István, Barna Imre, Boczkó Daniel, Dr. Cziner Miksa, Barányi Gusztáv, Csapó János, Dapsy József, Ethey Frigyes, Lukács Géza, Dr. Kárman Aladár, Molnár József, Rábel Miklós, Samarjay János, Süteó István id. Soós Ferencz, Szémann Eudre, Szabó István, Szabó József m., Szabó József kozma, Szomolnok Antal, Tomay Alajos, Tóth Bela, Varga Lajos, Varga István, Zachar Gusztáv és Dr. Zehery István.

A polgármester üdvözlő szavai után elsőként a „Három Rózsa“ ügyét tárgyalták. Előterjesztetett a közgyűlés elé a székeséki bizottságnak augusztus 30-iki üléséből felvett jegyzőkönyve, mely szerint három alternatíva állított fel és pedig 1. Átalakíttassék-e a Három Rózsa épülete olyképen, hogy a szomszédos Löcherer-féle telek is kombinációba vétessék? Ez irányban a tárgyalások eddig eredménytelenek voltak. 2. Eladássek-e az épület, s ha igen, mely feltételek mellett? Erre nézve már a feltételek készen állanak. 3. Kijavíttassék-e az épület, úgy hogy használható legyen? A bérlő által indított akció és a belügyminiszter rendelete, mely szerint a Rózsa épülete mint közegészségellenes és hasznavehetetlen sürgősen rendezendő — mert ellenkező esetben közigazgatási úton be fog záratni — indokolta teszi az utolsó pont elfogadását és ezt ajánlja a székeséki bizottság, meg a tanács is azzal, hogy az átalakításra szükséges 10000 korona a 400000 koronás kölcsönből használtassék fel.

Lukács Géza szólalt fel az ügy előterjesztése után s arra kéri a polgármestert, hogy a Három Rózsa gyökeres rendezésének ügyét ne ejtse el, hanem tovább tegye a számításokat és megfelelő lépéseket s a végleges megoldásra vonatkozó relációt terjessze a közgyűlés elé. — A polgármester erre nézve ígéretet tett és jelezte, hogy a tárgyalások és számítások folyamatban vannak.

A közgyűlés elfogadta a javaslatot s a kivitellel a tanácsot megbizta.

Ezután a Földhitelintézetnél fennálló 340000 koronás régi kölcsön ügye tárgyaltott. Ebből a kölcsönből 44 részlet már befizettetett s még 107574 korona 98 fillér a tőketartozás. 33 félév van még hátra és félvénként 4620 korona kamat és törlesztés volna fizetendő; most megkereste az intézetet a várost, hogy amennyiben a törlesztési időt a város meghosszabbítani kívánná, ezt úgy lehetne tenni, hogy 67 félévvel át fizetne a város félvénként 2658 kor. 15 fillért, vagyis 1962 koronával kevesebbet az eddiginél, ami körülbelül 5% pótdadónak felel meg.

A tanács számításokat tetetett s az ajánlatot kedvezőnek találta és azt a közgyűlésnek elfogadásra ajánlja.

Baksay István a konvertálást ellenzi, mert ezt a pénzmanipulációt drágának tartja és a teher indokolatlan szaporítása az ő elveivel nem egyezik meg.

Molnár József a számítást előnyösnek tartja, s ha a költségvetés, melybe a megtakarított összeget be kell illeszteni, kedvezőbb lesz, lehet olyan közegészségi intézményeket létesíteni, melyek felette szükségesek volnának, mint a vízvezeték, csatornázás. A kamatterhek fogyni fognak, s a földhitelintézet annyira reális, hogy az ilyen ügyleten nem nyereszkeskedik.

Samarjay János is elfogadja a javaslatot, mert egészen másként itéli meg, ha egy az idők végtelenéig fennálló város csinál ilyen ügyletet, mintha azt halandó ember tenné, kikötné azonban, hogy a megnyert összeg a költségvetésbe csakis a közegészségi intézmények létesítésére vétessék fel és arra is fordíttassék.

Lukács Géza kéri, hogy nem lesz-e ez a kölcsön akadály majd egy esetleg újabb kölcsön felvételének, mert előrelátható, hogy a vízvezeték, csatornázás, papi járandóságok megváltása stb. újabb kölcsönt igényel, mert ha ez akadályt nem képez, hozzájárul a javaslathoz. A polgármester megnyugtató szavai után Dr. Cziner Miksa szólalt fel, s ő is teljes elismeréssel adóz a Földhitelintézetnek, mely az ilyen ügyletek lebonyolításánál mindig kuláns és a nyereszkeskedést alapszabályai zárják ki. Megnyugtatta Lukácsot, hogy a konvertálás újabb kölcsön felvételét semmi tekintetben nem hátráltatja, s a javaslathoz hozzájárul.

Névszerinti szavazás után a javaslatot 32 szavazattal 1 ellenében elfogadták.

A városi szegények intézetének 1907-ik évi költségeloirányzata elfogadtatott s a jövő évi legtöbb adófizetők jegyzékének összeállítására Baksay István kir. tan. elnökelete alatt Dapsy József és dr. Löcherer Tamás tagokból álló bizottság küldetett ki.

Az Erzsébet-téri Steiner-bolthelyiség az eddigi bérért Seidner Gézának adatott, a bérszerződés a közgyűlésnek bemutatott.

Kovács József tanácsosna egy havi szabadságot adott a közgyűlés. Rendek Ján és fia József illetőségét pedig megtagadta.

Végül felolvastatták a polgármesternek a tanáchoz benyújtott javaslata, mely szert csapatszaporítás esetén kilitásunk lévén katonaságra — czélszerűnek látná jó előre gondoskodni laktanyánál alkalmas helyről. E czélből a jánosi ut mellett feő Szügyi Zsigmond-féle 14061 négyszögöl területet megszerzendőnek. E javaslat tárgyalására — miután az eszmét a közgyűlés rokonszenvesen fogadta — 2 nap mulva közgyűlés hívatik össze. — E határozattal a gyűlés véget ért.

Hirek és vgyesek.

Olvasóinkhoz. Tiszteltel felkérjük lapunk mindazon olvasóit, kik még az előfétést meg nem ujtották avagy hátrálékaikat ki nem ejlenlítették, hogy úgy az előfütést megujtani, mint a hátrálékos előfütést ki egyenliteni sziveskedjenek. Tisztelettel

a „GÖMÖR-KÖHONT“ kiadóhivatala.

A bolgár fejedelem tömörben. Kóburg Ferdinánd bolgár fejedelem, ki Comte de Murányi (gróf Murányi) nev alatt inkognitoba tartózkodott Marienbadban, i. hó 2-án delután 5 ór. 25 perczkor Rimaszombatba érkezett. A nagy kísérel és tömörked podgyaszszal jött fejedelem érkezését izeléskörű óvintezkedések előztek meg, s az első jelzészerint valószínűleg a közönség félrevezetése czeljabólegy órával későbbre táviratoztak az érkezés idejét. A pályaudvart elzarták, a csendőség kivonult, s öt óra tájban megérkeztek az uradalmi fogatok s a fejedelem automobijja a balogi kastélyból. A különvonat — mely a bolgár udvari kocsiából, egy nagy podgyaszszalított kocsiából állott, — óriási sebességgel jött Füleke és Feleden át és Salgótarjantól Görgey László miskolci üzletvezető, Bartos Lajos losonci forgalmi főnökelvett, Gedeon János rimaszombati osztálymérnök és Kahle F. tiszolci fütőházi főnök vezettek. Megérkezése után a fejedelem csaknem félóraig várattott magát, nem szállt ki, hanem táviratokat fogalmazott. Értesítette a marienbadi Weimar-szállóban lako Lancaster heczgetet és dr. Flöderert szerencses megérkezéséről s Söfiába is küldött táviratot. A kiállott betegségtől kisse megviselt, sápadt fejedelmet kiszállasakor Schulhof Pal állomástőnök és Terny János postafőnök fogadta, kikkel, valamint a vonatvezető főhivatalnokokkal barátságosan kezét fogott s néhány szót váltott. Majd a csendőrök sirtala között a közönség eljenzése mellett dr. Fleischmann udvari titkos tanácsossal együtt automobijjára üt, s a balogvári kastélyba utazott. A kísérő személyzet, mintegy 50 darab hatalmas nagy podgyaszszal, fogatokon najtatott utána. A Balog tele vezetű ut menten csendőrök czirkáltak. A fejedelem szerencsesen megérkezett 20 percz alatt a kastélyba, hol 91 éves agy édes anyja Clementina herczegasszony meleg szeretettel fogadta fiát, s a kis herczegek: Boris és Cyrill, valamint a kis herczegnők: Eudoxia és Nadeida örömmujjongások között ölelték át nehezen várt edesatyjukat, (ki sok szép és értékes ajándékot hozott nekik marienbadi fütődözéséből). A fejedelmi vendégek hosszabb ideig maradnak Balogon, s valószínűleg megvárják itt — bekés otthonukban — a balkani fejlemenyeket, a rimaszombati posta- és táviraduhivatalban a fejedelem itt tartózkodása idején állandó éjjeli szolgalat van, s a fejedelem sürgösen intézkedett, hogy a táviróvezeték Rimaszombat és Balog között minel gyorsabban felállíttassék, úgy hogy valószínűleg néhány nap mulva nem lesz szükséges küldöncz utjan kézbesíttetni a táviratokat melyek naponta sürűn érkeznek és küldetnek el.

A fejedelem i. hó 3-ikan két kísérelvel bejött automobilon városunkba delután 5 órakor s itt több üzletben bevasarlasokat tett. Erdekes, hogy az egész városban nem tudott kapni egy papirkosarat, melyet minden üzletben kerestetett. — Jól mulatott a fejedelem a Braun Zs vaskereskedése előtt az általa vasarolt vasdarabokat szétkalapalo czigányok mokain, melyeket mosolyogva szemlélt, s a két czigányuk 10 korona borralvalót adott. Az üzleteket bejarva a fejedelem a postahivatal előtt időzött sokaig, s automobijjan táviratokat fogalmazott s azokat átadta Terny postafőnöknek. Itt tartózkodása alatt Wichner S. feuykepész ügyesen „lekapta“ a fejedelmet, s a jól sikerült felvételből küldött is a fejedelemnek egy szép képet.

Személyi hir. Dr. Meskó Miklós vármegyei tisztifőorvos szabadságidejéről hazaerkezett, s átvette a főorvosi hivatal vezetését.

Egyházmegyei gyűlés. A gömöri ref. egyházmegye szeptember hó 11-én városunkban tartja ősz közgyűlést és ekkor iktatja be hivatalába ünnepelyesen új esperesét, Csabay Pal balogi lelkeszt. A beiktatás a helybeli ref. templomban, alkalmi istentisztelet keretében fog megtörténni delélt 10 orakor. Az alkalmi istentiszteletet Czinke István egyházmegyei tanácsbíró vezzi és azon a ref. női énekkar is közre fog működni.

Évförduló. Baksay István kir. tanácsos, a helybeli egyesült protestáns főgimnazium nyugalmazott tanára, kinek nevezet városunkban sok-sok tarsadalmi, egyházi és jótékony intézmény megalakítása és felvirágzása fütődik, i. hó 8-án betöltötte 86-ik évét, s mikor e napon belépett a 87-ik életévbe, tisztelőinek nagy serege elbalmozza őt jókívánságával és meleg üdvözlétével. A tisztos férű, kinek szellemi és testi frissességén a magas kor alig látszik, most is tevékenyen működik különösen az egyházi igazgatás terén, s városi közigazgatásunk és tarsadalmi életünk minden mozzanata iránt melegen érdeklődik, sőt azokban aktív részt is vesz. — A mostani évfördulón kiterjedt családjá minden tagja és tarsadalmunk számos kiválósága személyesen kereste fel őt és fejezte ki jó kívánságait, — melyekhez mi is örömet csatoljuk a magunkéit!

Egyházmegyei elnök választása. A gömöri ág. ev. egyházmegyében a Kubinyi Géza lemondásával megüresedett az egyházfelügyelői tisztt, melynek betöltését az esperességi gyűlés elrendelte, illetve a szá-

vazatok beadásának utolsó határidejűl október 1-ét tüzte ki. Az egyházak küldöttei i. hó 3-án Jolsván bizalmas értekezletre gyűltek össze, hol egyhangulag abban állapodtak meg, hogy bár az egyházmegyében több kiváló és érdemes egyén van, ki ezen tisztsegre méltó és hivatott volna, azonban a választás egyhangu biztosítása czeljaból az elnök tisztze Szontagh Andor orsz. képviselőt ajánlják megválasztani, ki nemrég még másodfelügyelőként működött s évek óta mint a gyámintézet és számvévdzék elnöke kiváló érdemeket szerzett az egyházmegyében. Valószínű tehát, hogy őt egyhangulag megválasztják az egyházmegyei felügyelői állásra.

Főuri esküvő. Gróf Andrassy Géza v. b. titkos tanácsos, megyebeli nagybirtokos, a rozsnói kerület országgyűlési képviselőjének és neje szül. Kaunitz Eleonóra grófnő bájos leányát: Maricza grófnőt i. hó 6-án vezette oltarhoz a budapesti egyetemi templomban Lichtenstein János herczeg sorhajohadnagy. Régen látott a főváros ily diszes főuri esküvőt. A belváros közönségén meglátszott, hogy ritkaságszámba menő dolog történik, mert az utczák igen mozgalmasak voltak és igen sok nézője volt az ősi szokás szerint megtartott lakodalmi fölvonulásnak. Pazar pompa és kaprázatos fény uralkodott már 6-én este a gróinak Eszterházy-utczai palotájában megtartott tulipánestélyen, melyen József főherczeg és neje Augustia főherczegnő is megjelentek. Együtt volt az egész ünnepségen a főuri világ majdnem összes tagja. Az ünnepségnek rendkívüli fényt nyujtott a sok szép drága magyar- és egyenruha, melyet a hölgyek vagyont, érő ékszerrel ragyogtattak be. Igen sokan voltak meghiva vármegyénkbeli; a többek közt lapunk felelős szerkesztője is megjelent.

Eljegyzés. Lengyel György helybeli kir. járásbíró és neje szül. Török Ilona bájos és szeretetreméltó jóságos szívű leányát, a leánysereg egyik tündöklő alakját és a bál-termek dedelgetett kedvenczet: Ilukát eljegyezte Okolicsányi János, a breznóbányai kir. járásbírósg képviselő albitája. Az eljegyzés megyei és városszerte ószinte örömet keltett, s a kóztiszteletben álló családnak az eljegyzés alkalmából mindenki csak igaz szívből gratulál.

A dobsinai Kossuth-szobor leleplezése. A bérczes Gömörmegye első Kossuth-szobra, amelyet Horvay szobrász mintazott, e napokban készült el és már felállították Dobsina város főterén. Az emlékművet szeptember 30-án akarták leleplezni, de ugyanekkor lesz a hajdu-szoboszlói Bocskay és a budapesti Semmelweis-emlék valamint Bacstopolyán dr. Hadzsy János szobrának leleplezése, miért is az ünnepélyes leleplezést vasnapra, e hónap 23-ára igen czélszerűnek találánk, miután ha 30-án tartják, négyfelé forgácsolódik a meghívott előkelőségek figyelme. Dobsina bányaváros a Kossuth-szobrot nagy ünnepség keretében készűl leleplezni. Kossuth Ferenczet, a ki csak i. hó 12-én fogadhatja a város küldöttségét, Gömörmegyében, különösen Dobsinán nagy ünnepséggel fogadják. A szobor-bizottság elnöke, Hanvai Ede polg. isk. igazgató, ezenkívűl meghívja az országgyűlés mindkét házat, a gömörmegyei és a szomszédos megyék városait és a sajtó képviselőit, s így az ünnep országos jellegű lesz. A leleplezésen való közreműködését fölajánlotta az özdi vasgyári olvasó-egyesület énekkara és a salgótarjáni bányász zenekar, a mit a bizottság el is fogadott. Kossuth Ferencz a leleplezés alkalmával kirandul a sztraczenai völgybe, sőt ha egészsége megengedi, meglekinti a jégbarlangot is, hol a miniszter és a megjelenő képviselők tiszteletére fényes jégünnepet rendeznek budapesti műkorcsolyázók. S. V.

Közigazgatási bizottsági ülés. A vármegye közigazgatási bizottsága Fáy Gyula főispán elnökelete alatt folyó hó 10-én tartja rendes havi ülését.

A polgári olvasóköriben i. hó 2-án Rábel Miklós elnöklesével választmányi ülés volt, melyen elhatározták, hogy ha a kör kedvező feltételek mellett törlesztéses kölcsönt kap, akkor a régi adósság kifizetése mellett a szomszédos üres telken kitépik az épületet, s akkor a körnek kényelmes, szép helyiségei lesznek. Elhatározták, hogy az épület 10 éves fennállását s a kör létesítésének hatvanadik évfördulóját megünnepelik s a kör történetének megírásával dr. Csernay Danielt bizta meg a választmány.

A „cselédképző otthon“ létesítésére megindult akció nemes lelkű hölgyeink körében mind nagyobb méreteket ölt. Ugy halljuk, hogy az intézőség már helyiségről is gondoskodott, a mennyiben Tamásfalán a Szabó-féle telken levő helyiséget bérelték ki.

A konzerv gyár r. t. igazgatósága 31-én Molnár József elnökelete alatt ülést tartott, s ekkor tárgyalták a további kezelésre vonatkozó módozatokat. A kezelőknek ugyanis most október elsején letelik a próbaévük, s el kell dönteni ezideig, hogy a gyár a mostani kezeléssel tartatik-e fenn, vagy átveszik véglegesen a vállalkozók. Ugy halljuk, hogy a végleges döntés csak áprilisban lesz. A gyárban most serényen folyik a munka, a forgalom jelentékenyen növekedett, s a szakszerű vezetés a gyárnak minden tekintetben előnyére válik.

Halálozások. A gömöri ev. ref. egyházmegyének ismét gyásza van. Csak nem rég hantolták el Nagy Pál esperesét, most ismét egy hajdan erős oszlopa dőlt ki az egyháznak. A pelsőci ref. egyház presbyteriuma a maga és az egész gyülekezet nevében fájo szívvel jelenti gyászralapon, hogy vallásos ihlettel teljes, s jótékony áldozatokra mindig kész nagyérdemű lelkipásztor: Szentpéteri Sámuel kiérdemült esperes, egyházmegyei tanácsbíró, zsinati atya, konventi képviselő, a gömörmegyei ev. ref. és általános tanító-egyesületek tiszteletbeli tagja, a pelsőci egyházban eltöltött 69 évre terjedű buzgó és hűséges hivataloskodás után i. hó 4-én 91 éves korában végleggyengülésben elhunyt. Halála egyházi körökben és megyeszerte általános részvétet kelt, s folyó hó 6-án nagy részvét mellett helyezett örök nyugalomra az érdemes férű hűlt teteméit. — Halálát özvegye: Kálniczky Zsuzsanna — kivel 63 évig élt boldog házasságban — s leányai és unokái gyászolják. Az elhunyt a Ferencz József-rend lovagja volt.

Nyústyán i. hó 2-án a község egyik köztiszteletben álló tippikus alakja, a tisztos Hrebenda Ágost okleveles mérnök, nyug. m. kir. posta-ellenőr hunyt el 74 éves korában, boldog házassága 46-ik évében. Az elhunytban Dr. Hruska János nyustyai körorvos apósát gyászolja. F. hó 4-én nagy részvét mellett temették el.

Eszrényi István helybeli postatisztet és nejét mélyen lesújtotta félféves kis leánykájának hirtelen bekövetkezett elhunyt. Nagy részvét mellett temették el.

Közigazgatási bejárás. A Kóburg Ferdinánd fejedelem kivánságára és költségére Balog és Rimaszombat között táviró vezetékét létesítene. Folyó hó 7-én volt a közigazgatási bejárása a vonalnak. A hivatalos képviselők: **Lukács Géza** alispán helyettes, **Juraskó Jakab** műszaki tanácsos, **László Lipót** mérnök és **Szlabi** építész vezető vettek részt a bejárásán. Az oszlopoknak és a vezetéknek a fejedelem rendelkezése folytán sürgősen — lehetőleg nyolcz nap alatt — felállítva át kell adni a használatnak.

Tanítóválasztás. **Katona Kálmán** gortvakisfaludi tanítót, **László János** helybeli polgártársunk vejét **Aroktón** (Borsodmegye) megválasztották az elemi iskola tanítójává.

Anyakönyvi kinevezés. A belügyminiszter a balogrussói anyakönyvi kerületbe **Spielberger Armin** körjegyzőt anyakönyvvezetővé nevezte ki.

A körorvosok érdekében. A vármegyei orvosszövetség nevében dr. **Löcherer Tamás** elnök és dr. **Kármán Aladár** jegyző megkeresést intéztek a vármegye összes országgyűlési képviselőihez, hogy a jövő évi költségvetés tárgyalása alkalmával támogassák a körorvosok érdekében megindított akciókat, hogy befolyásukat érvényesítsék arra nézve, miszerint a körorvosok dotációjának állami kiegészítésére tervezett összeg illesztésük be az állami költségvetés keretében. Remélhető, hogy országgyűlési képviselőink a közegészségügy fíradhatlan és önteláldozóan munkálkodó napszámjai jogos kérelmét támogatni fogják illetékes helyen.

Agarászgyűlés. A Gömörmegyei Agarászgyűlés szeptember hó 10-én déli 12 órakor tartja Rimaszombatban, a vármegyeház arvaszéki tanácstermében rendes közgyűlést, melyre az egyleti tagokat ez uton is meghívja az elnökség: **Ragalyi Gyula** elnök és **Gundelfingen József** egyleti titkár. Targyak: 1. Elnöki jelentés. 2. Pénztári számadások megvizsgálása. 3. Az idei agarászati verseny idejének és helyének megállapítása.

Beiratások. Nagy az élénkség folyó hó elseje óta városunkban. Megkezdődtek az iskolai beiratások, s hozzák a szülők a reményteljes eseményeket, kik majd megszakadnak a hónap alatt cipelt sok könyv, írószer, rajztábla stb súlyától. Az iskolák környékére s az iskolaépületekre a két hónapos esend után ismét élet költözött. A főgimnáziumban 6-ig 362 növendéket irtak be s az elemi leányiskolába 240 növendéket. Az elemi fiúiskolába 250 tanuló, a polgári leányiskolába pedig 6-ig 131 növendék iratkozott. A rendes előadások hétfőn kezdődnek, a főgimnáziumban a tanév hivatalos megnyitása folyó hó 6-án ment végbe s egy nevezetes ujtás is lépett életbe, a mennyiben a tanórák ezután reggeli 8 órától déli 1 óráig fognak tartani, hogy a tanulók a délutánt egészen a tanuláshoz szentelhessek. Csak aztán tanuljanak, s ne a huncutságokon törjék a fejüket!

(X) A gömörmegyei muzeum-egyesületi tagok közül befizették alapítványukat: **Dr. Bernát István** (Budapest), **Samarjay Jánosné**, **Bánhid István** szül. **Samarjay Mária**, **Samarjay János** 50-50 koronát; rendes tagsági díjaikat dr. **Kovács László** polgármester, id. **Institoris Eudre**, **Badinyi Gyula**, **Szabó Elemér**, **Győry Lajos**, dr. **Gyürky Pál**, **Kovács József**, **Galamb Kálmán**, **Szoboszlai Sándor**, **Fekete Pál**, **Pogány István**, **Lukács Géza**, **Máriássy István**, **Borsody József** 2-2 koronával; pártoló tagsági díjaikat: **Cseh István** városi gyám, **Kohut Lajos**, **Vigh Gábor**, **Barna Imre**, **Rozinay György**, **Mares Gyula**, **Csapó Lajos** és **Komlósi István** 1-1 koronával. Ezeket nyugtatva, ismételtlen kérem az ivtartó urakat, sziveskedjenek a taggyűjtés sürgős befejeztével a beszédet tagsági díjakkal együtt mielőbb az ivatek az igazgatóságukhoz beküldeni. — Rimaszombat, 1906. szept. 5.

Fábray János, muzeum igazgató.

Vizsgálat a vasutasoknál. Az új forgalmi szabályzatban a vasuti főtisztviselőknél teljesen jártasnak kell lenni s hogy az új rendelkezéseket elsajátították-e a vezető tisztviselők, ezt bizottságilag állapítják meg. Folyó hó 5-én a helybeli állomáson és osztálymérnökségnél volt a vizsgálat, melyen a m. á. v. főfelügyelőse, üzletvezetőse s forgalmi főnöksége által kiküldött bizottsági tagok vettek részt.

Honvéd tiszti mulatság. A besztercebányai 16-ik honvéd ezred Jolsvai állomásozó 3-ik zászlóaljának tisztikara a mai napon sétahangversenyyel egybekötött táncmulatságot rendez. A mulatságon a pozsonyi ezred zenekara működik közre és a siker fényesnek ígérkezik.

A gömörmegyei muzeum szeptember 16-án (vasárnap) délelőtt 10-től—12-ig a közönség számára nyitva lesz.

Rejtelmes bűneset. Még alig egy hónapja, hogy gróf **Andrássy Dénes** hankovai uradalmának egyik pontos és lelkiismeretes erdőőrét átlőtt mellel találták a hankovai pagonyban. A megejtett helyszíni szemle arra mutatott, hogy az erdőőr öngyilkos lett. Most azonban utólag arról értesülünk, hogy **Sulyovszky István** zászágkormányzó titokban és magán után széleskörű nyomozatot tartott, melynek az lett az eredménye, hogy gyilkosság esete forog fejjel és az erdőőr orvadászok gyilkos fegyverének az aldozata. Ez alapon a rozsnyói járásbíró-ság újabb nyomozatot rendelt el, s ha az eredmény tiszta valóságában fog kitűnni, részletesen fogjuk közölni.

Csőd. **Erdős Mór** helybeli kereskedő ellen a csőd megnyitott, csődbiztos: **Fodor Zoltán**, tömeggondnok: dr. **Terhes Samu** ügyvéd, helyettese: dr. **Törköly József** ügyvéd.

Vásáráthelyezés. A keresk. miniszter megengedte, hogy **Nagyrocze** rend. tan. városban a szeptember 21-ére eső országos vásár ez évben kivételesen szeptember hó 24-én tartassék meg.

Táncmulatság Kőviben. F. hó 9-én vasárnap Kőviben, a városháza nagytermében kezdő és haladó növendékeivel **Dobránszky János** okl. táncztanító nyilvános vizsgálatot s ezzel egybekötve zártkörű táncestetélyt rendez. Beléptidij személyenként 1 korona. Kezdeté este 8 órakor.

Rimaszombatban, a **Jáni-utca 38. szám** alatt, a vásártérhez közel fekvő **emdetes kőház** tágas udvarral és a Rin folyóig terjedő gyümölcsös és veteményes nagy kerttel **örök áron szabadkézből eladó.** Értekezhetni **Szrényi János** tulajdonossal.

Hirdetmény.

3993/1906. szán — A Rimaszombat város tulajdonát tevő tamási „Legelőrdő“ 160 holdas és a pusztapendelési dörész 40 holdas előtilalom alatt álló területén talható

gubacstermesre

a zárt írásbeli ajánlat **f évi szeptember hó 12. napjának déli 12 órájáig** a polgármesteri hivatalba beadhatók. A beérkező ajánlatok felbontása ugyaaznap délután 2 órakor a városháza tanácstermében fog megtörténni.

Kikiáltási ár 10 korona; bánatpénzül az ajánlati összeg 10%-a melléklendő.

Rimaszombat, 1906. szeptember 3.

Dr. Kovács, polgármester.

Gubacseladás.

Báró Luzénszky Henrik ur osgyáni erdőségeiben a **f évi gubacs-(suska)-termés eladó.** Értekezhetni az urad. intézőséggel **Osgyánban**, posta helyben

Pályázati hirdetmény.

2810/1906. sz. — Miután a Gömör-Kishont vármegye rimaszombati járásában fekvő **Rimakovna** nagyközségben rendszeresített lemondás folytán megüresedett **segédjegyzői** állásra hirdetett pályázat eredménytelen maradt, ezen állásnak törvényszerű betöltésére az 1886. évi 22. t. cz. 82. § a alapján újabb pályázatot hirdetek. Ezen állás után 100 K törzsfizetés és 100 K lakbér javadalmaszás jár.

Felhívom a pályázni szándékozókat, hogy törvényszerű képesítésüket igazoló eredeti okmányokkal felszerelt pályázati kérvényeiket — a hivatalban levők szolgálati uton — hivatalomhoz folyó évi október hó 6. napjának délutáni 5 órájáig annyiával is inkább nyujtsák be, mert a nem szabályszerűen felszerelt, avagy későbbben beadott pályázatokat figyelembe venni nem fogom

A választást **f. évi október hó 8-án délelőtt 10 órakor** Rimakovna, a község házában fogom megtartani. — Nyustya, 1906. szeptember 1.

Főszolgabíró szabadságon:

Molitorisz, tb főszolgabíró.

Értesítés.

A putnoki hitelbank részvénytársaság a t. közönség tudomására hozza, hogy a pénztárában elhelyezett állandó jellegű betétek után

5, azaz öt százalék kamatot,

a változó betéteknél pedig

4¹/₂, azaz négy és fél százalék kamatot fizet.

A betét kamatadót az intézet mindenkor a sajátjából fizeti.

3-*

Az igazgatóság.

Hirdetmény.

212/1906. sz. — Alulírt kiküldött bir. végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a rimaszécsi kir. járásbíró-ságnak 1906. évi Sp. I. 171/3. számú végzése folytán **Dr. Dienes Gyula** ügyvéd által képviselt **Weisz Bertalan** felperes részére **Bodnár Istvánné** és **társa** alperes ellen 126 kor. 42 fillér tőkekövetelés s jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 732 koronára becsült ingóságokra a rimaszécsi kir. járásbíró-ság 1906. V. 148/2. számú végzésével az árverés elrendeltetvén, annak a korábbi vagy felülfoglaltatott követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperesek lakásán Csizben leendő megtartása határidőül **1906. szeptember hó 12-ik napján délelőtt 10 óra**ja kitűzetik, amikor a bíróság lefoglalt szobabutorok és ténen s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhívom mindazokat, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, hogy amennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és az a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulírt kiküldött írásban vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján történt kifüggesztését követő naptól számítatik. Kelt Rimaszécs, 1906. augusztus hó 24. napján.

Kovács Géza, kir. bírósági végrehajtó.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, miszerint saját termésű és tiszta kezelésű **1905. évi valódi almagyi boromat** a mai naptól kezdve literes üvegenként **35 kréért** árusítom, **üvegre letét 5 kr.** — Rimaszombat, 1906. augusztus hó 19.

4-*

Benyó Béla.

Hirdetmény.

A nagyroczei kir. járásbíró-ság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a **nagyroczei népbank részvénytársaság** végrehajtónak **Mikus Samuel** jolsvai lakos végrehajtást szenvedő elleni 2600 korona tőkekövetelés és ennek 1904. évi szeptember hó 9-ik napjától számítandó 8% kamatai, 65 kor 30 fillér per, 43 kor 20 fillér végrehajtás kérési és 47 kor 20 fillér árverés kérési, s a még telmerülendő költségek iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék (a nagyroczei kir. járásbíró-ság) területén lévő Jolsva r. t. város határában fekvő a jolsvai 890. sz. tjkvben 1. sor 3566 hrsz. szántóból B. 8 és 19, a jolsvai 1217 sz. tjkvben 1—2 sor, 3510 és 3757 hrsz. szántóból a B. 5 és B. 11, a jolsvai 1482 sz. tjkvben az 1 sor, 3406/b hrsz. szántóból a B. 4 és B. 10, a jolsvai 1564 sz. tjkvben 4 sor, 724 hrsz. szántóból a B. 8 és B. 14, a jolsvai 1578 sz. tjkvben 1 sor 1618 hrsz. szántóból a B. 10 és B. 16, a jolsvai 1774 számú tjkvben 1 sor, 2625 hrsz. szántóból a B. 6 és 12, a jolsvai 1961 sz. tjkvben 1 sor, 2499 hrsz. szántóból a B. 4 és B. 10, a jolsvai 1498 sz. tjkvben 1 sor, 3525 hrsz. szántóból a B. 9, a jolsvai 1576 számú tjkvben 1 sor, 1567 hrsz. szántóból a B. 4, a jolsvai 608 sz. tjkvben 1 sor, 1484 hrsz. szántóból a B. 4, a jolsvai 891 sz. tjkvben 3 sor, 4325 hrsz. szántóból a B. 12, a jolsvai 1216 sz. tjkvben 1—4 sor, 1266, 1359, 1529 hrsz. szántóból a B. 3. a jolsvai 1495 sz. tjkvben 1 sor, 2501 hrsz. szántóból a B. 3, a jolsvai 385 számú tjkvben 2 sor, 4332 hrsz. káposztás földből a B. 5, a jolsvai 1536 sz. tjkvben 1 sor, 574 hrsz. szántóból a B. 3, a jolsvai 2084 sz. tjkvben a 747 és 1482 hrsz. szántóból a B. 5 és B. 11 és a jolsvai 122 sz. tjkvben 550, 1755, 3244, 3289, 3710 és 3783 hrsz. szántóból a B. 7 és a jolsvai 803 számú tjkvben 1 sor, 2666 hrsz. szántóból a B. 3 sorszámok alatt **Mikus Samuel** végrehajtást szenvedő tulajdonul bejegyzett ingatlan jutalékokra megejtett tagosítás alkalmával egy tagban kihalított 1480 tagosítási térképi számot nyert szántóföldnek a **Mikus Samuel** tényleges birtokában és használatban lévő $\frac{1}{4}$ rész szántó ingatlanra 770 koronában, **Mikus Samuel**, **Mikus János**, **Mikus Julianna** férj. **Remenyik Imréné** és **Mikus Mária** férj. **Ormisz Károlyné** tulajdonát képező a jolsvai 1653. sz. tjkvben 1 sor 449/b. hrsz. kertből álló egész ingatlanra az öz. **Mikus Imréné** szül. **Szistinszki Mária** bekebelezett özvegyi jogának épségben való tartásával 1083 korona 50 fillérben, a **Mikus Samuel**nek a jolsvai 1095 számú tjkvben 1 sor, 3157 hrsz. rétből a B. 12 és B. 15, a jolsvai 1653 sz. tjkvi 2 sor, 1474 hrsz. rétből a B. 6 és B. 12, a jolsvai 781 sz. tjkvi 1 sor, 2547 hrsz. rétből a B. 6 és B. 12, a jolsvai 782 sz. tjkvi 1 sor, 2548 hrsz. rétből a B. 6 és B. 12, a jolsvai 1070 sz. tjkvi 1 sor, 5187 hrsz. rétből a B. 20 és B. 26, a jolsvai 1138 sz. tjkvi 2 sor, 5184 hrsz. rétből a B. 5 és B. 8, a jolsvai 1490 sz. tjkvi 1 sor, 1661 hrsz. rétből a B. 4 és B. 10, a jolsvai 1578 sz. tjkvi 2 sor, 1660 hrsz. rétből a B. 10 és B. 16, a jolsvai 1555 sz. tjkvben 1 sor, 790 hrsz. rétből a B. 3 a jolsvai 1216 sz. tjkvi 5 sor, 1576 hrsz. rétből a B. 3, a jolsvai 1899 sz. tjkvi 1 sor, 5186 hrsz. rétből a B. 7 és a jolsvai 122 sz. tjkvben 4 sor, 1472 hrsz. rétből a B. 7 sorszámok alatt nevére tulajdonul jegyzett jutalékokra, illetve ezekből az ingatlan jutalékokból a Jolsván megejtett tagosítás alkalmával egy tagban kihalított 1865 tagosítási térkép számot nyert rétnék a **Mikus Samuel** tényleges birtokában lévő $\frac{1}{4}$ részét ingatlanra 852 koronában, **Mikus Samuel**, **Mikus János**, **Mikus Julianna** **Remenyik Imréné**, **Mikus Mária** **Ormisz Károlyné**, **Filiczki Imre**, **Filiczki Imre** házaspár öz. **Török Judittal**, és **kiskoru Filiczki Mária** tulajdonát képező a jolsvai 122 sz. tjkvben, 1 sor, 131. hrsz. belsőség 283 nép sorszámu ház, udvar és kertből álló ingatlanra az árverést 803 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1906. évi október hó 9-ik napján délelőtt 10 órakor Jolsva r. t. város tanácsházánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladati fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. § ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. § ban, kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Nagyroczen 1906. évi augusztus hó 24 napján.

A nagyroczei kir. járásbíró-ság mint telekkönyvi hatóság.

Gazda, kir. aljárásbíró.

Kiadó vagy eladó ház.

Rimaszombatban, a **Jánosi-utca 2. szám** alatt — a legnagyobb forgalmu helyen — egy 39 éves kintű meneteli üzlethelyiség lakással együtt **azonnal** bárbe kiadó, esetleg örök áron is eladó. — Ertesítés nyerhető **Róth Lajosnál** Rimaszombatban vagy **Konyha Géza** tulajdonosnál Ujpesten, Baross utca 50 sz. a. 10-*